

El teatre de la vida: 'La gran caiguda', de Handke

Holy motors, de Leos Carax, és una reflexió sobre l'art d'actuar. LES FILMS DU LOSANGE

JOAN
GARÍ

Homer potser no s'ho imaginava, però quan va escriure l'*Odissea* va idear –o va fixar– una fórmula narrativa desti-

nada a una posteritat especialment agraïda. Narrant la tornada d'Odisseu/Ulisses a Ítaca després de la guerra de Troia –amb totes les aventures esdevingudes al país dels cícons i dels lotòfags, amb el ciclop Polifem, a l'illa d'Èol, al país dels lestrigons, a l'illa de Circe i al mateix Hades, amb les sirenes, les roques d'Escila i Caribdis o les vaques d'Hèlios–, Homer –fos qui fos "Homer"– estructurava un model literari que de llavors ençà ha continuat fascinant-nos: el viatge.

El guerrer que recorre el Mediterrani experimentant un procés d'aprenentatge biogràfic és l'heroi universal que travessa la vida dete-

nint-se en cada port, mentre somia en una llar que podria ser qualsevol illa, però només és aquella on una esposa pacient i un fill intrèpid escruten cada dia l'horitzó. Ulisses tornarà finalment a Ítaca, vestit com un captaire ("ric del que ha donat..."), es venjarà de la infame turba de pretendents de Penèlope i imaginarà un repòs possible. Això, però, ja serà una altra història.

Peter Handke, a *La gran caiguda*, ha seguit sense dissimular l'esquema homèric. Tota l'acció de la novel·la transcorre en una sola jornada, del matí a la nit. Un actor retirat –un actor sense nom– es desperta en una casa que no és la seua. És un poc misantrop i no estima realment la dona que l'ha hostatjat (a qui retrobarà després, a la ciutat). Té una petita missió: ha de rebre un premi. Es posa en marxa, doncs, des de la casa on ha passat la nit, cap a la gran ciutat on l'honor

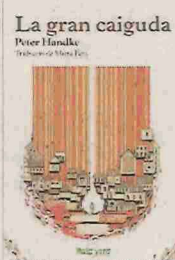
l'espera. En un llibre, però, ha llegit un aforisme que sembla un reflex especular de la seua pròpia divisa vital: "La impaciència aniquila l'existència".

Un periple molt teatral

L'actor sense nom, doncs, no té cap pressa. Primer que res –com en els contes infantils– ha de travessar un bosc. Al bell mig de l'arbreda troba un vell captaire, que podria ser un altre Odisseu de la vida, i imagina que podria tractar-se de l'últim home. Després, però, hi compareixerà més gent, fins i tot un tipus que llegeix l'immortal poema homèric. No esperem, però, que aquestes peripècies estiguen narrades amb cap motlle realista. Handke ha ordit un text certament original, fins i tot sorprenent, servit en un estil reiteratiu, detallista, desproveït aparentment de pretensions fins a vorejar el naïf. El que tenen en comú els personatges amb qui l'actor es troba és precisament la seua naturalesa profundament teatral. Fins i tot –o especialment– enmig d'una església, on és l'únic espectador, té l'ocasió d'observar el misteri de la representació, que li confirma l'oficiant: "Jo, com a capellà, també sóc actor, ho he de ser".

A la ciutat, el protagonista contempla en un televisor com el president del país declara la guerra a una altra nació. A la pantalla hi ha dones boniques amb postures sensuales, però al carrer les dones van tapades fins als ulls. Tot sembla formar part d'una gran farsa. Entre la multitud de la megalòpolis reconeix el seu pare i la dona a casa de la qual ha passat la nit. Finalment, li surt al davant el director de la pel·lícula en què, el dia següent, li toca actuar. Però si tot és ja una immensa ficció: quin sentit té el paper d'actor?

La "gran caiguda" a què fa referència el títol de la novel·la de Peter Handke és també la gran el·lipsi del final. Si hi ha una guerra en marxa, si l'amor no és possible, si el capellà va disfressat sota la casulla, si tots són actors, potser el final del dia és simplement el final de la vida. Cal deixar-se caure, llavors? ➡

LAGRAN
CAIGUDA
PETERHANDKE
RAIGVERD
TRADUCCIÓ DE MARTA
PERA CUCURELL
172 PÀG./18 €

ELS CLÀSSICS

Retrat vivíssim de tres noies

ARA

"Una vegada [...] després d'haver obtingut el Crexells per una novel·la que es deia *Valentina*, vingué una persona a fer-me un entreviu quan ja tota la premsa havia parlat del meu llibre i del seu guanyador. Em va enraonar a casa per telèfon, al Parlament, va anar a l'Ateneu... i després d'aquestes gestions tan ben gestionades em digué, en veure'm, sense adonar-se que em destorbava: «Vinc, però potser no calia, perquè ja ho sé tot». Així reconstruïa Mercè Rodoreda al setmanari *Clarisme* l'any 1934 les paraules de Carles Soldevila (1892-1967). Dramaturg, poeta, editor, promotor cultural i opinador –va mantenir la secció diària *Fulls de dietari* des del 1922 fins al 1934–, Soldevila va aconseguir captivar els lectors amb les tres novel·les connectades per l'ambient, el psicologisme minuciosos i els personatges femenins que les protagonitzen. La Barcelona de finals dels anys 20 i principis dels 30 emmarca les històries de *Fanny* (1929), *Eva* (1931) i *Valentina* (1933). "Presenten la vida de tres noies que pertanyen per origen a l'alta burgesia (*Fanny* i *Valentina*) o que viuen en aquell ambient –escriu Jordi Cornudella a la presentació del volum–. Subsidiàriament a l'interès argumental de cada novel·la, el conjunt ofereix un retrat vivíssim d'una certa Barcelona d'entrats els anys 20 i primeries dels 30". ➡

FANNY/
VALENTINA/
EVA
CARLES
SOLDEVILA
EDICIONS 62
432 PÀG./9,95 €
(AQUEST
DIUMENGE,
AMBL'ARA)